

Gemeente Houten verzuimt weer omwonenden te informeren, wéér een klap in het gezicht

7 oktober 2021

Geachte leden van de raad,

Met ontsteltenis hebben wij, omwonenden van beoogd windpark Goyerbrug, wéér via een omweg moeten vernemen over de nieuwe voornemens van uw college. Wéér worden wij als omwonenden en belanghebbenden niet geïnformeerd door de gemeente Houten inzake de ontwikkelingen rond windpark Goyerbrug. Wéér die klap in het gezicht. Doen wij er wel toe? Waarom worden wij niet serieus genomen? Wij moeten in de krant vernemen dat het windpark weer op de agenda staat. Waarom deze haast? Waarom afwijken van andere gemeenten? Waarom niet in overleg gaan met de omwonenden? Hen tijdig en juist informeren, het gesprek met hen aangaan. Het lijkt erop dat het college van B&W alle morele remmen heeft losgelaten en coûte que coûte dit windpark er door wil drukken onder druk van de initiatiefnemer vanuit dreigende claims. Hierbij de uitspraak van de Raad van State (hierna RvS) volledig negerend. Het is tijd dat u uw college tot de orde roept en u uw onafhankelijke bestuur rol invulling geeft.

Uw bewoners gaan voor

Wij hebben u meermaals toegesproken, geschreven en gesproken. Onze zorgen geuit over de gevolgen voor onze gezondheid, het landschap, de gevolgen voor de flora en fauna. Ondanks onze zorgvuldige onderbouwde bewijzen en argumenten besloot u als raad het advies van het College te volgen en in te stemmen met de komst van windpark Goyerbrug. Daarbij gaf u geen gehoor aan de eis om een volledige plan MER uit te voeren. De RvS schrijft dit expliciet voor in haar uitspraak. Waarom wordt dat genegeerd?

Sterker nog, de roep om snelheid in deze procedure lijkt mee te zijn ingegeven door de verwachting dat de nieuwe Rijksvoorschriften de bouw van dergelijke windmolens zo dicht op woningen onmogelijk gaat maken. Snelheid dus, want straks kan het niet meer, dan zijn de omwonenden té beschermd.

De SMB-richtlijn is hier vrij duidelijk over, namelijk:

SMB-richtlijn 2001/42/EG: Die richtlijn zegt dat vergunningen pas dan mogen worden verstrekt wanneer vooraf de aanzienlijke milieugevolgen van een plan of programma plan MER zijn getoetst.

Die bepalingen zien materieel vooral op integrale bescherming of verbetering van de menselijke gezondheid en het milieu. Er mag geen sprake zijn van verslechtering. Hoe denkt het college hieraan te kunnen voldoen binnen de eigen normenkader?

We lezen in de raadsinformatiebrief dat de initiatiefnemer bewust de druk opvoert en erop aanstuurt, nog voor de nieuw te bepalen landelijke norm (inschatting is een doorlooptijd van 2 jaar), een nieuwe aanvraag door het proces te loodsen. Hij vreest dus dat de nieuwe normen strenger zullen zijn ter bescherming van de omwonenden. De EU stelt dat de kwaliteit van de leefomgeving gelijk blijft of verbetert, en dus zeker niet mag verslechteren.

In de raadsinformatiebrief spreekt men van een spreekwoordelijke 'Marsroute', een rechtlijnige tocht die wordt voortgezet totdat het doel is bereikt. Dat geeft weinig blijk van rekeninghouden met de omwonenden, bezwaarmakers en uitspraak van de RvS.

Alles is eraan gelegen de business case van de initiatiefnemer veilig te stellen, omdat vanaf eind 2023 de SDE aanvraag/subsidie vervalst. Het gaat hier om zeer grote sommen geld, oplopend tot vele miljoenen. Dit maakt wel heel duidelijk waar de primaire focus ligt van de gemeente Houten en initiatiefnemer. Dat doel moet worden behaald, desnoods onder dreiging van schadeclaims en het mogelijk aanpakken wanbestuur bij een onvoldoende inspanningsverplichting. De vraag is of het niet na kunnen komen van de anterieure overeenkomst de gemeente is aan te rekenen of dat zij dit redelijkerwijs met het Nevele arrest hadden kunnen incalculeren?

De rechter geeft ons gelijk

In de eerste rechtszitting die op de verleende vergunning volgde, werden wij als eisers al in het gelijk gesteld over de procedurefouten bij het ter inzage leggen van het ontwerp bestemmingsplan. Daar werden wij als omwonenden al door de gemeente gepasseerd, aldus het oordeel van de rechtbank. Een duidelijke en onvergefelijke communicatiefout. Gelet op de urgentie van de klimaatverandering achtte de rechter dat de vergunning in stand moest blijven.

De Raad van State oordeelde echter anders. Daar vonden onze zorgen wel gehoor en de uitslag is u bekend. De vergunning had nooit verleend mogen worden. Het hoogste rechtsorgaan oordeelde dat onze zorgen over de gezondheid terecht waren. De verdere inhoudelijke behandeling heeft nooit plaatsgevonden. Daarin stonden nog weer bezwaren waar wij inhoudelijk ons juridisch gelijk zouden halen. De onderbouwing, op verzoek van de fractie van de VVD en een absolute voorwaarde om mee te werken aan het plan, van de landschappelijke inpassing, gemotiveerd door uw college, waarbij de windmolens als bakens van het Amsterdam – Rijnkanaal zouden fungeren, werd door contra-expertise van ingenieursbureau Arcadis totaal vernietigd (op verzoek kunnen wij u dit rapport aanleveren).

En nu enkele weken nadat uw College een behoorlijke tik op de vingers heeft gekregen van de Raad van State, menen zij een manier te hebben gevonden om dit oneigenlijke windpark er alsnog door te drukken. Daarbij de gezondheidsschade van de omwonenden en de landschappelijke schade negerend. In de raadsinformatiebrief staat dat de rechtbank eerder geconcludeerd zou hebben dat het besluit al wel inhoudelijk beoordeeld en akkoord is bevonden. Dit is echter onjuist. De RvS heeft geoordeeld dat er een Plan MER moet komen in lijn met de Europese richtlijnen. Omdat er geen volledige MER is doorlopen heeft de RvS nog niet op alle punten uitspraak gedaan, zoals over leefomgeving, geluid, gezondheid en landschappelijke inpassing.

SDE – Subsidie initiatiefnemer. Wat is daar aan de hand?

U heeft als raad een schrijven van het college ontvangen waarin zij valse motivaties geven waarom een hernieuwde aanvraag wel zou kunnen.

We lezen dat het college zorgen heeft over de SDE subsidie van de initiatiefnemer. Ook lezen wij dat de initiatiefnemer zelf aangeeft dat de inkomsten onder druk komen te staan. Controleert de gemeente dat of wordt de aanvrager op zijn blauwe ogen geloofd? Wederom probeert het college u zand in de ogen te strooien door deze valse urgentie te wekken. Immers, deze aanvraag betreft een aanvraag van een commercieel bedrijf. De lusten van dit windpark zullen in de zakken van de initiatiefnemer vloeien, dan is het niet meer dan normaal dat de risico's ook voor de initiatiefnemer zijn. Het is niet uw rol als raad om private ondernemers te hulp te schieten ten koste van de omwonenden.

De SDE subsidiebeschikking voor de realisatie en ingebruikname van windpark Goyerbrug vertegenwoordigt een waarde van € 54,9 miljoen (conform de raadsinformatiebrief van

28 september 2021). De beschikking is door de rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) afgegeven op 25 februari 2020. Een van de verplichtingen die van toepassing is op deze beschikking, is de volgende:

"U verstrekt binnen 18 maanden na verzending van deze brief, opdrachten voor de levering van onderdelen voor de productie-installatie en opdrachten voor de bouw van de productie-installatie en zendt Rijksdienst voor Ondernemend Nederland hiervan een afschrift."

Dit betekent dat de opdracht(en) voor levering van onderdelen voor de bouw van de productie-installatie voor 25 augustus 2021 verleend hadden moeten worden. Door vernietiging van de omgevingsvergunning door de Raad van State kan niet meer aan deze verplichting worden voldaan. De termijn van 18 maanden is ook vastgelegd in de Staatscourant (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-53028.html>) en is een harde deadline. Op basis hiervan kun je concluderen dat naast vernietiging van de omgevingsvergunning ook de businesscase niet meer rendabel is doordat initiatiefnemer nu al niet meer aan de subsidievoorwaarden kan voldoen. Waarom schrijft uw college dit niet in hun brief? Wat is hier aan de hand?

Uw college stelt dat er 4 opties zijn:

Optie 1. Zo spoedig mogelijk een nieuw besluit nemen op de aanvraag

Alleen al de zinssnede "de vernietiging van het besluit was om formeel juridische redenen". Deze ijskoude, empathie loze zin laat zien dat uw college niet begrijpt waarom deze uitspraak is gedaan en waarom de vergunning is vernietigd Of strooit het college bewust zand in uw ogen? Dat in de raadsinformatiebrief geen woord wordt gerept over nieuw onderzoek naar de gezondheid van de omwonenden is bizar. Het college laat zich weer adviseren door dezelfde externe bureaus. Dezelfde bureaus die in de vorige ronde concludeerden dat het windpark mogelijk was. Voor ons is de bevestiging dat dit college en de gemeente Houten inhoudelijk niet in staat zijn om een dergelijke aanvraag te beoordelen. Zeker niet wanneer deze complexer is dan de vorige. Een levensgevaarlijk, bestuurlijk experiment dat gedoemd is te mislukken. Derhalve is het onacceptabel dat u als raad onder druk wordt gezet om snel een nieuw besluit te nemen. Het uitgebreide proces en de vele contra-expertises toonden voldoende aan dat een windpark van deze omvang op deze locatie niet kan.

Waaruit blijkt dat via een nieuwe procedure nu wel een betere onderbouwing van het normenkader mogelijk is? Zeker als de EU aangeeft dat de impact op de leefomgeving gelijk of verbeterd moet worden door het project. Als nu door de mazen in de wet en een sterk verouderd normenkader (windturbines met een hoogte van 60 meter) er op 268 meter vanaf een woningen windturbine van 241 meter hoog mag komen, hoe gaat dat rijmen met een gelijkwaardige en/of verbeterde leefomgeving?

Waarom meent de gemeente Houten af te moeten wijken van andere gemeenten, die wel rustig afwachten waar het Rijk mee komt?

De gemeente Houten lijkt wel erg royaal te strooien met het geld van Houtense belastingbetaler door wéér een juridische procedure aan te willen gaan.

Los van het feit dat de welbekende onderzoeksbureaus weer worden gevraagd toe te schrijven richting het normenkader en de businesscase van de initiatiefnemer, geven zij uitdrukkelijk aan dat door de op te nemen strengere normen dit een groot negatief effect zal hebben op de hoeveelheid aan op te wekken 'duurzame' energie. Met andere woorden dit is in strijd met wat de initiatiefnemer en gemeente willen nastreven.

Er wordt een nieuwe ronde van participatie voorgesteld in het nieuw te doorlopen proces in de maand november 2021. Wat gaan en mogen we hier anders uit verwachten dan uit de vorige rondes? Dezelfde formele show om het proces af te vinken? Welke lessons learned zijn er? Deze zijn niet terug te vinden in de 6 pagina's tellende raadsinformatiebrief.

De initiatiefnemer zet openlijk grote druk op de gemeente voor het mogelijk niet naleven van de inspanningsverplichting vanuit de anterieure overeenkomst en dreigt met mogelijke schadeclaims. Zo wordt de onafhankelijkheid van openbaar bestuur, bescherming van de burger en democratisch stelsel buiten spel gezet. De raad kan en mag zich niet laten gijzelen door deze maffiapraktijken! Vanuit het perspectief van de toeslagenaffaire, Groninger gas en de roep om een vergaande bestuurs- en culturele verandering gaat dit volledig spaak.

Optie 2. Een nieuw besluit nemen op de aanvraag, maar besluitvorming uitstellen tot na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022

Gezien de uitspraak van de Raad van State zijn wij van mening dat dit project sowieso door de nieuwe gemeenteraad na de verkiezingen van maart 2022 dient te worden behandeld. De enige motivatie om te versnellen is wederom de businesscase van de initiatiefnemer, die bang is voor

de steeds groter wordende weerstand uit de samenleving tegen de komst van dit soort windparken.

De opmerking dat uw gemeente aansprakelijk gesteld kan worden snijdt geen hout. Er zouden verwachtingen geschept zijn richting initiatiefnemer, maar u realiseert zich vast dat u opnieuw verwachtingen creëert richting de initiatiefnemer door nu overhaast te besluiten over een nieuwe aanvraag.(ook niet vanuit jurisprudentie op dit vlak¹)

Optie 3. Pas een besluit nemen op de aanvraag als de nieuwe windturbinenormen door het rijk zijn vastgesteld

Onzes inziens de enige juiste mogelijkheid. Dit doet recht aan alle stakeholders. Vanuit het zorgbeginsel en het respecteren van de gerechtelijke macht zou de raad zonder twijfel moeten besluiten voor dit scenario en hiermee voorsorteren op landelijk aangescherpte normenkader in overeenstemming met het Europees recht.

Ben als kleinere gemeente realistisch, en wacht af wat het Rijk hierover beslist. Bedenk daarbij dat de windturbines op verzoek van de initiatiefnemer almaar hoger zijn geworden en hij dus duidelijk zelf een ondernemersrisico neemt.

Optie 4. Het besluit overlaten aan de provincie

Ook hier dreigt de initiatiefnemer met het uit handen nemen van de regie door de Provincie en oefent hij hiermee verkeerde druk uit. De kans is echter klein dat de provincie bewust het Rijk passeert en niet de op handen zijnde landelijke normeringen afwacht. Dit is dus speculatief.

Ook een inpassingsplan van de provincie zal zich aan de EU normen moeten houden. Gelet op de 'paraplu' uitspraak van de RvS n.a.v. het Nevele arrest is de inhoudelijke behandeling nooit aan de orde gekomen. Deze zullen ook behandeld worden in de door ons in te stellen beroepen.

Samenvattend concluderen wij dat uw college alleen oog heeft voor de financiële gevolgen voor de initiatiefnemer. Niets lezen wij over de gevolgen voor de omwonenden. Ook missen wij een eerlijke en correcte uitleg van de uitspraak van de RvS. Dat is schrijnend en alleen al een reden om de aanvraag door de nieuwe raad en het nieuwe college te laten behandelen.

¹ ECLI:NL:RBNNE:2019:3375, Uitspraak, Rechtbank Noord-Nederland, 31-07-2019

Als omwonenden hebben wij ons meermaals tot u gewend, desondanks besloot u door te gaan. Echter, de Raad van State gaf ons gelijk. Mocht u als raad, of mocht de provincie besluiten over te gaan tot vergunningverlening, dan zullen wij wederom de gang naar de Raad van State maken. Daarna zullen wij ons met zekerheid wenden tot het Europese hof. Het kan en mag niet zijn dat het college van de gemeente Houten, de initiatiefnemer, maar ook u als gemeenteraad, consequent de belangen van omwonenden negeert en voorbij gaat aan de Europese wetgeving en bescherming van de burger.

Wij vertrouwen er op dat u het juiste doet en deze aanvraag parkeert voor een nieuwe gemeenteraad en/of het landelijke aangepaste normenkader afwacht zoals de RvS van u verwacht in haar uitspraak.

Tot slot doen wij een dringend beroep om fysiek in te mogen spreken in de RTG. Gelet op de zeer korte termijn van communiceren maakt het voor de insprekers onmogelijk zich goed voor te bereiden en eventuele experts in te schakelen. Wij verzoeken u de RTG naar een latere datum te verplaatsen. Daarbij vragen wij u ook met klem om daar fysiek bij aanwezig te zijn. Te meer er nu vanwege Corona geen noodzaak meer bestaat om dit via Teams/Zoom te organiseren. De informatieavond de 11e kan namelijk wél fysiek georganiseerd worden en is niet virtueel! Deze kwestie leeft maatschappelijk te breed om dit via een online sessie af te wikkelen. Tot slot zouden wij graag met het college in overleg gaan vóór de RTG in aanwezigheid van door ons in te schakelen experts. Graag maken wij daar een afspraak voor.

Met vriendelijke groet,

Majda Buha

Namens

Omwonenden gemeente Houten

Omwonenden gemeente Wijk bij Duurstede

Omwonenden gemeente Culemborg

Omwonenden gemeente Buren

Stichting Belangen Wijkersloot

Stichting Redichem- de Geeren